Værdi af investering i at hjælpe tidligere indsatte og kriminelle videre i job

I forlængelse af High:fives dialog med Justitsministeriet og Kriminalforsorgen om forsat finansiering på Finansloven for 2022 har Økonomer Uden Grænser (ØUG), i samarbejde med InnoSocial, udarbejdet et forecast for den samfundsøkonomiske værdi, herunder den budgetøkonomiske og sociale værdi, af en årlig investering på 25 mio. kr. Investering målrettes unge med en kriminel løbebane, som bringes i job og uddannelse gennem skræddersyede job- og uddannelsesmatch. High:five vurderer, at det er muligt at skalere indsatsen. Denne vurdering støttes af ØUG og InnoSocial, der på baggrund af tidligere opnåede resultater, ser store perspektiver i en yderligere skalering af indsatsen.

High:five har over en lang periode vist positive resultater og er klar til yderligere skalering

Formål

Hjælper tidligere straffede i job og uddannelse mod en fremtid udenfor kriminalitet

Hjælper samfundet med øget udbud af kvalificeret og efterspurgt arbejdskraft

Etableret et bredt samarbejde på tværs af kriminalforsorgen, alle kommuner og politikredse og mere en 3.000 virksomheder

Resultater

200 – 250
årlige individuelle matches til uddannelse eller beskæftigelse

70%
fortsætter et liv i job eller uddannelse

95%
vækst i OPS-uddannelsesforløb (2019– 2021)

Evalueringer

Årlige evalueringer fra DISCUS viser stabil udvikling, stærkt tværfagligt arbejde og bred anderkendelse blandt samarbejdspartnere

Eksterne evalueringer fra Rambøll og COWI beregner en samfundsøkonomisk besparelse på 1,4 mio. kr. per person der forlader kriminalitet til fordel for beskæftigelse

Økonomer Uden Grænser beregnede for Finansministeriet i 2017 den samfundsøkonomiske værdi til 21 gange det investerede beløb (over en 5-åig periode)

Med positiv udvikling, stor efterspørgsel og opnåede resultater anser ØUG det for et naturligt næste skridt at søge finansiering på finansloven. Følgende præsentation har til formål at skitsere potentialet ved High:fives indsats, såfremt finanslovsfinansiering opnås

I forlængelse af High:fives anmodning om finansiering på FL-2022 er der udarbejdet et forecast over de samfundsøkonomiske konsekvenser baseret på nedenstående skalering indsatserne fra i alt 450 til 900 forløb årligt

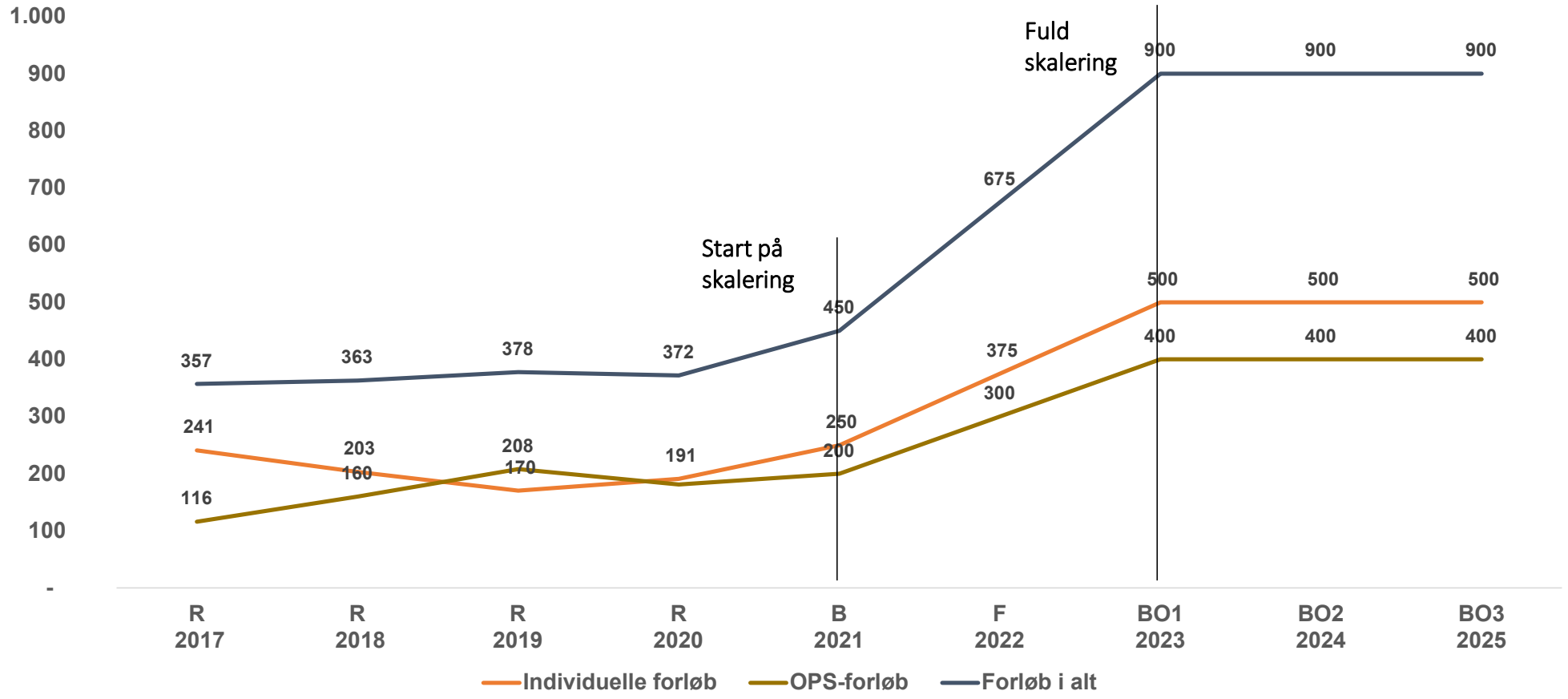

High:five

Skalering af interventionen

500 Individuelle jobmatch (årligt)

400 OPS-udd-match (årligt)

Til

Unge i risiko
+
Tidligere straffede

Forudsætninger for indgåelse i High:five interventionen

- Er motiveret til at gå i job eller uddannelse
- Har en stabil bopæl
- Har lagt kriminaliteten bag sig
- Er stoffri

Resume af forventede resultater

350

Fra ledighed til beskæftigelse (årligt)

270

Recidivcases forebygges (årligt)

70

I job efter OPS-uddannelses-forløb (årligt)

En investering på

25 mio. kr.

Forventes over 5 år at skabe en samfundsøkonomisk bruttoværdi på

443 mio. kr.

Baseret på konservativt forecast, hvor det antages at 50% af ville være kommet i job uden indsatsen

For hver

1

1 kr. investeret

Skabes samfundsværdi for

18

Kr.
(social cost-benefit ratio)
Fuldt indfaset over 5 år

Samfundsøkonomisk og social værdi for individ og samfund gennem:

1) Mere beskæftigelse, mindre kriminalitet, øget købekraft
2) mere uddannelse, øget selvværd og mindre misbrug

Budgetøkonomisk værdi for stat og kommune realiseres gennem besparelser som følge af:

1) Øget nettobidrag: Fra kontanthjælp til beskæftigelse herunder; færre offentlige overførsler og øgede skatteindtægter
2) Mindre recidiv: Reducerede omkostninger til kriminalitet herunder; politi, domstole og fængsel

Risikoprofil: 2 ud af 3 løsladte begår kriminalitet inden to år

(Danmarks Statistik 2020)

Recidiv

Ifølge Justitsministeriet (2020) koster det henholdsvis staten i gennemsnit 2.039 kr. (lukkede fængsler) og 1.434 (åbne fængsler) om dagen at have en person fængslet i Danmark.

Beskæftigelse

Med plettede straffeattester har tidligere straffede svært ved at komme i beskæftigelse, hvilket både har sociale og budgetøkonomiske konsekvenser[1]. Staten og kommunen vurderes samlet at gå glip af min. 77.480 kr. årligt per tidligere straffede fra manglende skatteindtægter.[2]

Offentlig forsørgelse

Som følge af manglende beskæftigelse vil en stor andel af High:fives målgruppe ende på offentlig forsørgelse. Den totale omkostning for kommune og stat er min. 90.492 årligt[3] per person.

39% af tidligere fængselsdømte vender tilbage til kriminalitet efter blot 6 måneder

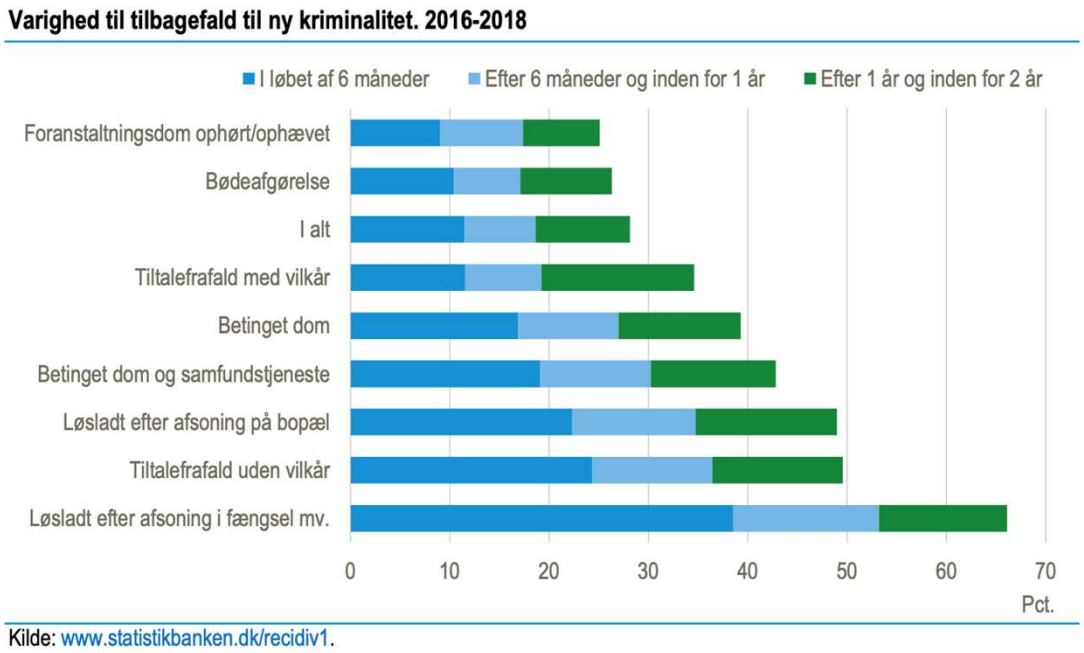

Kilde: www.statistikbanken.dk/recidiv1.

Kilder: 1) High:five (2019): *De uslebne diamanter*; Rockwoll Fonden (2008): *Kriminelle betaler en høj pris efter endt straf,* 2) Egne beregninger taget ud fra mindstelønnen fra OPS-brancher, 3) Beskæftigelsesministeriet (2021)

Akkumuleret social og samfundsøkonomisk gevinst (kr., fuldt indfaset år 1-5)

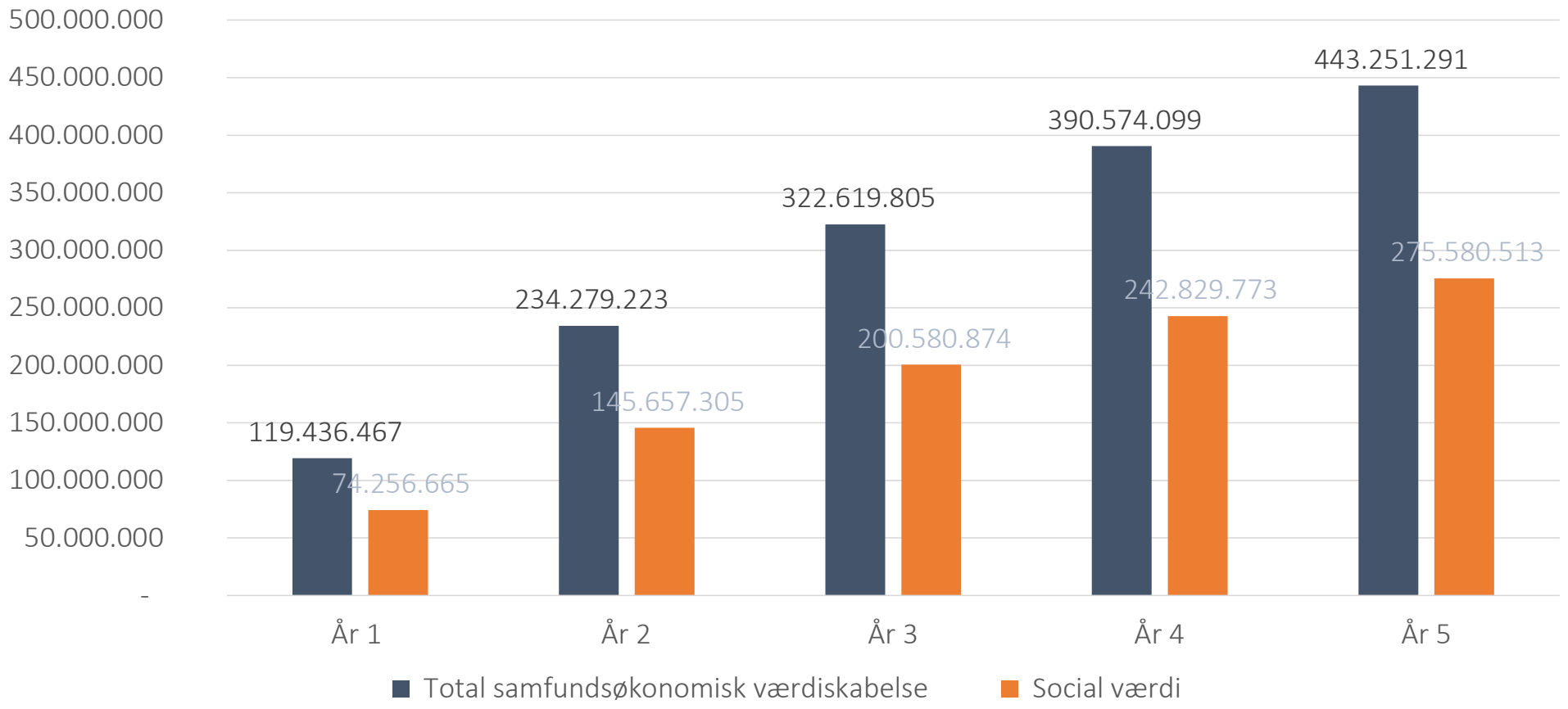

Sociale værdier (baseret på well-being valuation, WALY, stated og revelaled preference metoder)

Social værdi	Beskrivelse	Metode	Antagelser	Værdi	Kilder
Misbrug	Stofmisbrug har i høj grad en påvirkning på misbrugerens psykiske velbefindende. Stofafhængighed gør det svært at varetage uddannelse, job eller et socialt liv. Stofafhængighed kan ligeledes føre til depression, angst og psykoser.	Forudsætningen for at indgå i High:Fives intervention er at man er stoffri.	50% deltagerne som fuldfører programmet havde et misbrug før opstart i High:five. Af disse forventes 70% ikke at være misbrugere efter interventionen.	227.009 kr.	Social Value Bank, HACT. Measuring social impact, Fujiwara Daniel, (2021, version 4)
Selvværd	Et lavt selvværd kan have store konsekvenser for livskvaliteten. Forskning påviser at lavt selvværd kan resultere i, at man stopper med at udvikle sig. Det kan for eksempel gælde i forhold til andre mennesker samt uddannelse og job.	At gå fra kontanthjælp til at være selvforsørgende giver mening, ansvar og en følelse af at være en del af samfundet og har en positiv påvirkning på ens selvværd.	Det forventes at de 70 %, som via High:five kommer i varig beskæftigelse får øget selvværd, som følge af selvforsørgelse og arbejdsmarkedstilknytning.	113.665 kr.	Social Value Bank, HACT. Measuring social impact, Fujiwara Daniel, (2021, version 4)
Gennemført OPS (Uddannelse)	At gennemføre et OPS-kursus medfører, at den indsatte får en aktiv hverdag med noget at tage sig til og når kurset gennemføres, har den indsatte en succesoplevelse, hvilket giver en tro på og indsigt i, at vedkommende kan bidrage til samfundet.	At gennemføre OPS-kurser og AMU-kurser tilsvarende dem på erhvervsuddannelser giver borgeren nye faglige kompetencer, samt en mere sikker fremtid for vedkommende og deres familie. Ligeledes øges værdien for samfundet, grundet mere kvalificeret og højere betalt arbejdskraft.	Highfives' data viser at ca. 7 ud af 10 deltagerne kan forventes at gennemføre OPS-kurserne.	9.768 kr.	Social Value Bank, HACT. Measuring social impact, Fujiwara Daniel, (2021, version 4)
Overgang fra offentlig forsørgelse til beskæftigelse (øget købekraft)	At være arbejdsløs og på offentlig forsørgelse har store samfundsmæssige og personlige omkostninger. Samfundet går glip af skatteindtægter og reduceret privatøkonomisk forbrug, mens arbejdsløshed for borgeren kan medføre en følelse af at være udenfor, stigmatisering samt reduceret købekraft og økonomisk frihed. Dette kan lede til skam og social isolation for borgeren.	At gå fra offentlig forsørgelse til at få et fast arbejde betyder at ens rådighedsbeløb øges, og man dermed kan betale for egne varer, mad og husleje. Borgeren kan i højere grad tage styring ved eget liv, samt opnå friheder ved selv at bestemme hvordan man bruger sine penge. Beregningen er baseret på nettodifferencen i købekraft ved at gå fra kontanthjælp til en grundløn på 25.000 kr.	Highfives' data viser en succesrate på 70%. Det vil sige at 7 ud af 10 deltagerne får ordinære jobs via Highfives' individuelle jobmatch.	121.465 kr.	Skatteministeriet, Rambøll, Beskæftigelses-ministeriet og egne beregninger

Samfundet får en samlet gevinst (budgetøkonomi + samfundsøkonomi) på 443 mio. kr. i år 5 (mod investering 25 mio. kr.)

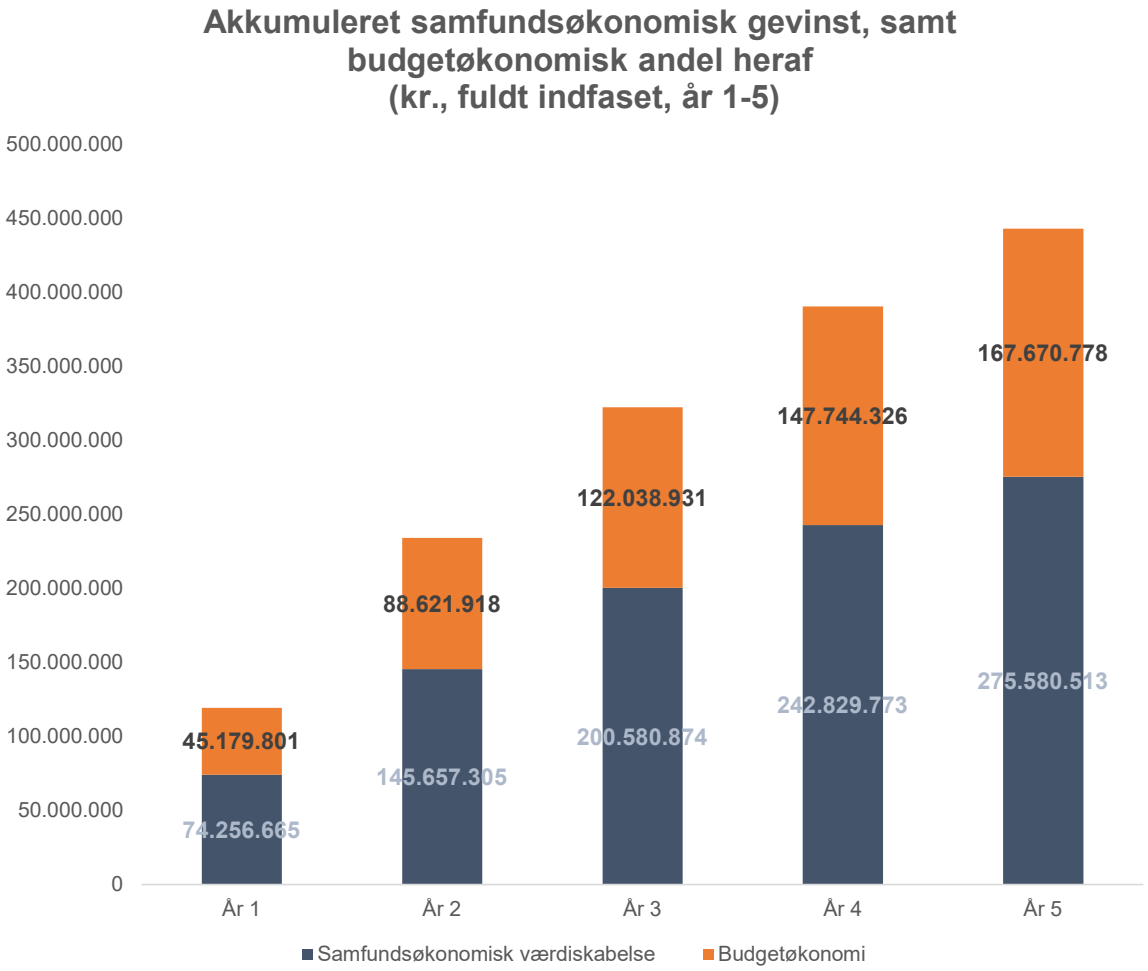

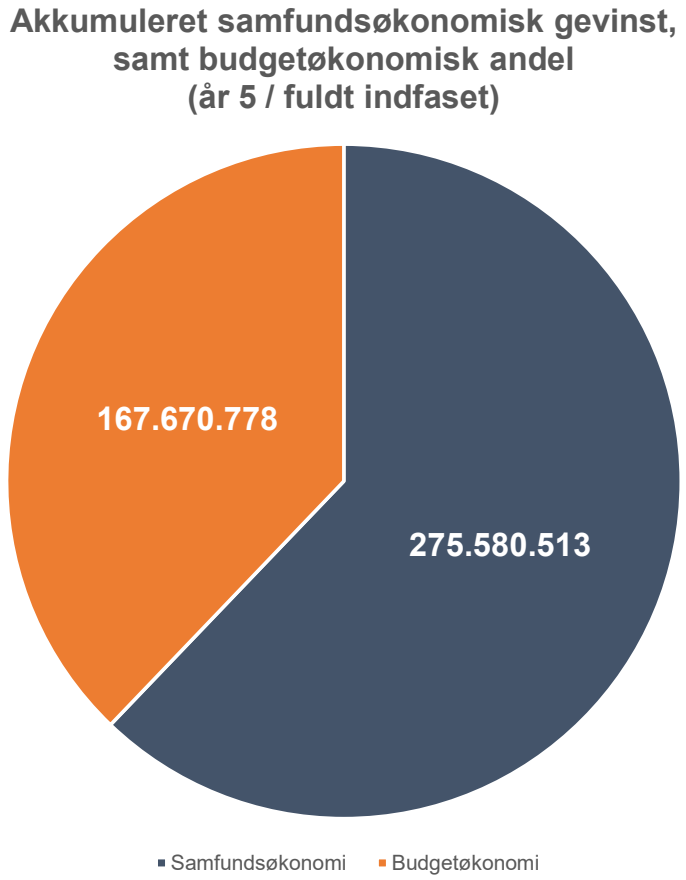

I år 5 kan det offentlige forvente budgetmæssige gevinster på 167 mio. kr. fra besparelser og øgede skatteindtægter

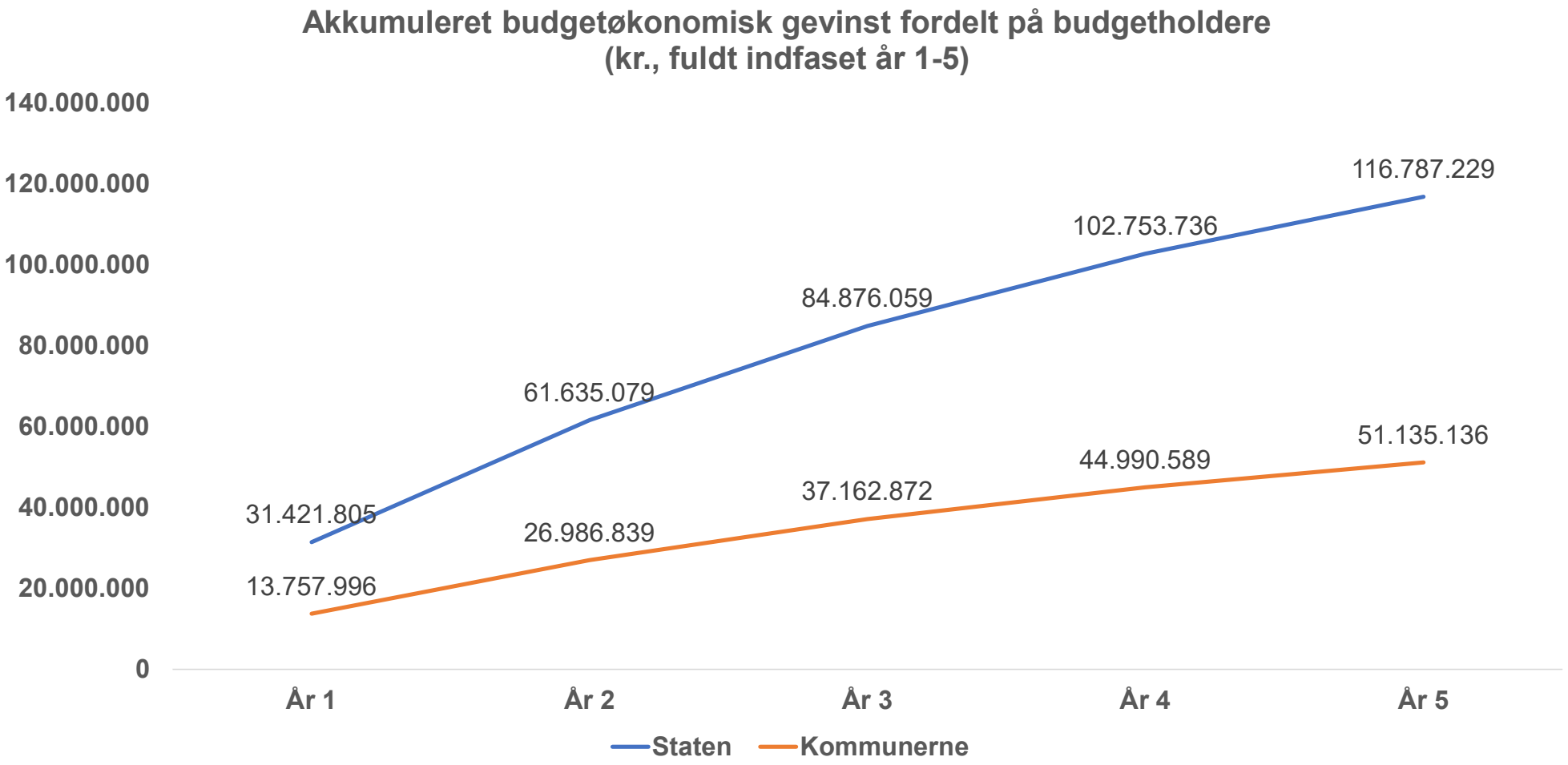

Budgetøkonomi

Fordeling budgetøkonomiske gevinster
(typer)
(kr. / 1 år / fuldt indfaset)

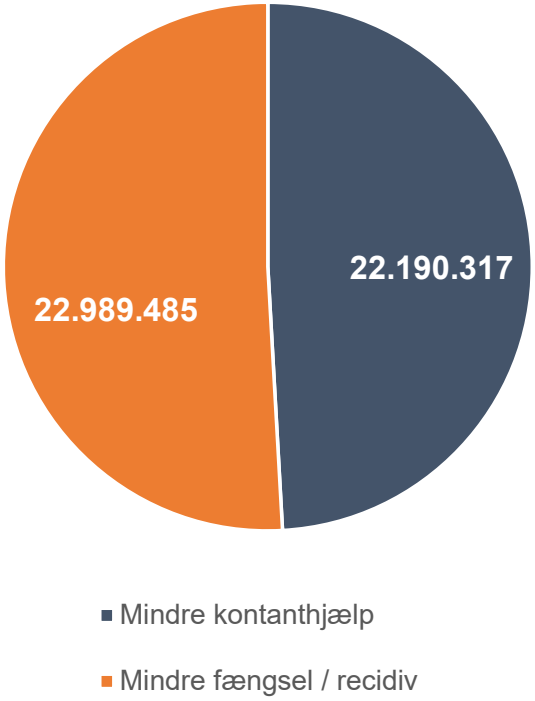

Fordeling budgetøkonomiske gevinster
(budgetholdere)
(kr. / 1 år / fuldt indfaset)

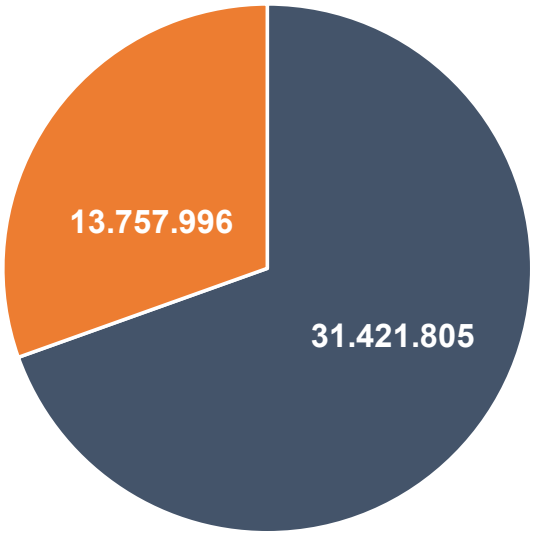

Procentuel fordeling af
budgetøkonomiske gevinster
(budgetholdere)
(kr. / 1 år / fuldt indfaset)

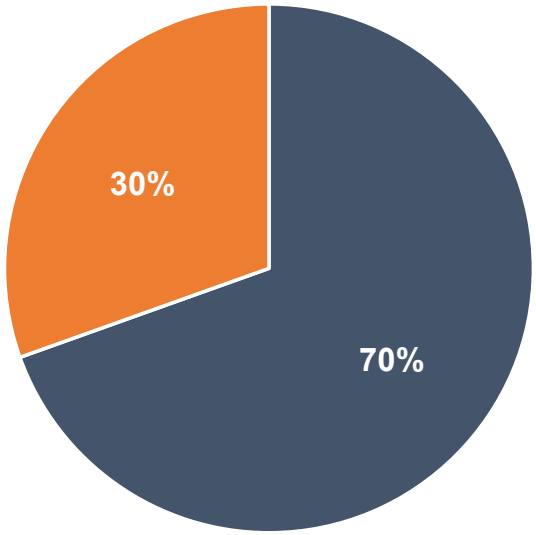

Budgetøkonomiske værdier

Budgetøkonomisk værdi	Beskrivelse	Metode	Antagelser	Værdi	Kilder
Nettobidrag – Overgang fra kontanthjælp	Offentlig forsørgelse er dyrt for samfundet. Det er dels forbundet med direkte udgifter til forsørgelse af borgeren, dels indirekte omkostninger forbundet med manglende skatteindtægter for både kommune og stat. Et regnestykke der fordyres, hvis borgeren begår kriminalitet.	Overgangen fra kontanthjælp til job betyder øgede skatteindtægter og direkte besparelser for vedr. overførsler for kommune og stat. Fordelingen af budgetgevinsten er gns. 38% til staten og 62% til kommunen.	Staten refunderer gns. kontanthjælpen med 38%	165.107 kr.	Skatteministeriet, Rambøll, Beskæftigelsesministeriet og egne beregninger
Mindre recidiv	Når man først er straffet og fængslet, er der iflg. en række studier høj risiko for tilbagefald til kriminalitet og genfængsling. Dette medfører store omkostninger for samfundet især for Kriminalforsorgen / Justitsministeriet.	Der medregnes både den direkte omkostning besparet for kriminalforsorgen ved fængselsafsoning, samt de indirekte omkostninger besparet for anklagemyndigheden og domsstolestyrelsen. Den totale omkostning er konservativt opgjort til 1.454 kr. pr. dag.	High:five kan, som følge af deres intervention, reducere recidiv blandt deres deltagere med 30%. I beregningerne antages det, at en gennemsnitlig dom til afsoning er 6 måneder.	266.082 kr.	Samfundsøkonomisk analyse af kriminalpræventive indsatser (2013)
Kommer i job via uddannelse	Når man har uddannet sig som faglært og kommer i arbejde, vil samfundet opleve mere kvalificeret arbejdskraft, øget produktivitet samt øgede indtægter grundet en højere løn og øgede skatteindtægter. Samtidig opnås der besparelser fra reduktion i offentlig forsørgelse.	Overgangen fra uddannelse og kontanthjælp til job betyder øgede skatteindtægter og direkte besparelser vedr. overførsler for kommune og stat. Fordelingen af budgetgevinsten er i gns. 38% til staten og 62% til kommunen.	Det forventes, at 70% af deltagerne på OPS-kurserne gennemfører en form for uddannelse. Det antages at 25% af denne gruppe kommer i varig beskæftigelse som følge af uddannelsen.	12.233 kr.	Skat, Beskæftigelsesministeriet, SU og egne beregninger.
På SU i stedet for kontanthjælp	Det har en værdi for samfundet, at personer uddanner sig. Både i form af mere kvalificeret arbejdskraft, der kan lede til øget erhvervsindkomst, samt den højere løn den uddannede vil modtage. Ligeledes medtages den direkte besparelse, der opnås ved endt kontanthjælp.	Den årlige nettobaseret omkostningsforskel mellem kontanthjælp og uddannelse (18,312) ganges med antal unge, der konverterer fra kontanthjælp til uddannelse.	Samme ovenstående antagelser	121.465 kr.	Skatteministeriet, Rambøll, Beskæftigelsesministeriet og egne beregninger

Metode (1/2)

Når man værdisætter socialt arbejde, vil man ofte tale om "Return on Investment" (ROI); altså, hvor meget afkast får vi, for det investerede beløb. Fx kunne der være tale om kriminalpræventivt arbejde, som koster 100.000 kroner at udføre. Hvis arbejdet gør, at der foregår mindre kriminalitet, kan det have mange følgevirkninger: 1) Politiet rykker mindre ofte ud, hvilket kunne give "afkast" i form af færre overarbejdstimer til politiet 2) Færre ofre for kriminalitet, som fx ikke får brug for psykologhjælp 3) I stedet for kriminalitet foretager målgruppen sig noget konstruktivt, som skaber værdi for dem selv og andre fx gennem skattebetalinger. Hvis nu disse "afkast" tilsammen løber op i 300.000 kroner, er der et Return on Investment på 300%.

Beregningen af ROI for projekter er interessant, når man skal vælge, om man vil støtte arbejdet. Dog er det langt fra dækkende, da mange værdier er svære at måle i kroner og ører. Fx er det klart, at mentalt helbred i form af bedre selvværd og fraværet af angst eller depression har utroligt meget værdi for den enkelte, også ud over de udgifter samfundet måtte have i forbindelse med det. Det er utroligt svært, at finde det rette kronebeløb til mange af de "bløde" værdier, men det er utroligt vigtigt at gøre et forsøg. I den forbindelse ses flere og flere lande at indføre såkaldte Well-being Economy tankesæt og tilhørende "well-being valutation measurements", herunder særligt, Finland, Island og Sverige i Norden. Hvis nu angst, depression og lavt selvværd var noget, der kom som følge af et liv i kriminalitet, bør det klart medregnes og indgå med en værdi over nul. I det ovenstående eksempel medregnes mentalt helbred af målgruppen slet ikke, hvilket svarer til at sige at værdien af fravær af depression er nul. Når man medregner de blødere "sociale" afkast af en investering, har man populært sagt foretaget en "Social Return On Investment"-udregning (SROI) eller en Social Cost-Benefit Analyse.

Når vi i denne rapport værdisætter sociale forandringer, som fx at en datter har sin far hjemme i stedet for i fængsel, eller at en indsat får øget selvværd, skal det altså ikke forstås som om, at værdien er objektiv eller ligger fast. Det skal forstås som den mindst dårlige mulighed, når valget står mellem at sætte værdien til nul, eller at komme med det bedst mulige estimat.

Metode (2/2)

De konkrete værdier vi knytter til de forskellige forandringer, bygger på ledende arbejde inden for well-being valuation, social værdisætning, og "social cost benefit"-analyser. I Storbritannien nedsatte regeringen i 2009 en kommission, som udgav manualen "A guide to Social Return On Investment (SROI)". Manualen blev opdateret i 2012 af Social Value UK (the SROI Network) og samtidig blev en underliggende model, og herunder et såkaldt "impact map", udviklet. Siden da er modellen blevet opdateret løbende, senest i 2021, hvor version 4 blev udgivet. Vores analyser og værdisætning baseres på den metode og de værdier, som dette arbejde bygger på.

SROI-modellen er bygget op af tre dele: 1) forandringsteori, 2) effektmåling og 3) værdisætning af social forandring. Den største fordel ved at arbejde ud fra denne model er, at alle trin og antagelser bliver gennemsigtige. Det er vigtigt, at beregningerne ikke virker for komplekse, når grundlaget for værdierne ikke er stærkere. Modellen giver en klar, operationel ramme, således at forskellige projekter, der søger, at skabe de samme resultater kan måles objektivt op mod hinanden.

Tilgangen og tankesættet bag well-being economy er efterfølgende blevet mere anerkendt, og bruges af ledende universiteter, såsom Berkeley, Stanford og Washington State University. SROI-modellen fra Social Value Bank tilbyder en masse værdier på forandringer som normalt er svære at sætte værdier på, og gør det nemmere at beregne en SROI på baggrund af svært tilgængelige data.

Som udgangspunkt skal man, for at beregne SROI af en given intervention/indsats, kende antallet af personer som oplevede forandringen, og som helt sikkert ikke havde oplevet den i fravær af indsatsen / investeringen. Da disse data ikke altid er tilgængelige kan man i modellen justere herfor og opsætte procentsatser på blandt andet: Hvor stor en del af effekten var uanset hvad kommet? Hvor mange år fortsætter effekten, og hvordan den aftager over tid? Det er klart at der findes mange tænkelige effekter som ikke er omtalt i nærværende, hvorfor angivne resultater af beregningerne må anses for at være konservative estimater baseret på de tilgængelige data.

Følsomhedsanalyse (1/2)

Når det ikke er muligt, at samle data på en god kontrolgruppe (fx følge en gruppe af indsatte som ikke deltog i kurserne) kan man enten finde noget data udefra, der kan bruges, eller forsøge at korrigere for, at nogle af kursusdeltagerene, måske uanset hvad, havde oplevet en positiv udvikling.

Den første løsning er god, hvis man kan finde data på en gruppe mennesker, som er sammenlignelige med kursusdeltagerne, men som ikke deltog i kurset. Et eksempel kunne være at bruge data for gennemsnittet af alle løsladte i Danmark. Nogle få vil have deltaget i kurserne, men ikke nok til at ændre gennemsnittet til, at det kan ses. Hvis OPS-kursusdeltagerne klarer sig bedre end folk i almindelighed gør, efter løsladelse, er det et godt tegn.

Når man vælger sin kontrolgruppe, er det dog vigtigt at tage højde for det, man kalder "selv-selektion". Selv-selektion betyder, at dem der vælger at deltage i kurserne ikke ligner andre mennesker. Det kunne være at dem, som i forvejen har mest motivation og højest evner, også er dem, som vælger at tage kurset. I det tilfælde ville gruppen af kursusdeltagere klare sig bedre end andre, også selvom kurset ikke var godt. Det kan være rigtig svært, at tage højde for selv-selektion med mindre man har gode data. Selv-selektion er netop grunden til at folk vælges tilfældigt i medicinske studier. Hvis man selv lod folk vælge, ville de sygeste også være dem, der i høj grad prøvede at få medicinen, hvilket kunne få det til at ligne, at medicinen gjorde folk syge.

Følsomhedsanalyse (2/2)

I de fleste SROI-beregninger må man prøve, at tage højde for selv-selektion efterfølgende ved at nedskalere effekten af det man måler. Der er i SROI-modelskabelonen indbygget en følsomhedsanalyse baseret på en række antagelser blandt andet kaldet "deadweight", "displacement" og "drop off", som fratrækkes effekten, og derved sænker interventionens resultat. I mangel af en perfekt kontrol gruppe (eller "kontrafaktisk udvikling"), som i de medicinske forsøg, simulerer antagelserne en kontrolgruppe.

"Deadweight" (eller dødvægt) angiver, hvor stor en del af effekten man måler, som målgruppen uanset hvad havde oplevet. F.eks. antages det, at 50% af de indsatte som kom i arbejde gennem High:five, uanset hvad havde fundet arbejde. Herved undgår vi at bruge en for høj værdi. Værdien skal jo kun tilskrives dem, som ellers ikke havde fået et job. Deadweight anvendes på den måde til at lave et konservativt estimat for effekten vedrørende beskæftigelse.

"Displacement" (eller forskydning) angiver hvilke andre aktiviteter, interventionen har afløst. Hvis nu High:fives OPS-kurser erstatter mindre effektive eksisterende kurser, skal man tage højde for, at de kurser nu ikke længere afholdes. Igen bruges en procentsats, som denne gang skal fortolkes som andelen af OPS-kursernes effekt, som de forhenværende kurser havde opnået med samme ressourcer.

"Attribution" (eller tildeling) angiver hvor stor en andel af forandringen, man ser i målgruppen, som kan skyldes andre aktører eller organisationers indsatser. Hvis nu deltagerne i OPS-kurserne også får hjælp fra kommunen, hvor meget af æren for resultatet skal kommunen så tilskrives for, at personen kom i arbejde?. Samlet stiller vi os selv spørgsmålet: Hvor stor en del af den positive udvikling skyldes High:five, og hvor stor en del skyldes andre faktorer (herunder alle de ovenstående). Derefter har vi konservativt justeret effekten af High-five indsatsen for at undgå "over-claiming".

I forlængelse af ovenstående er estimatet af både de sociale og beskæftigelsesmæssige effekter og værdier justeret.

Forfattere:

Rasmus Rifsdal
Økonomer uden Grænser
Leder og bestyrelsesmedlem

Anton Karlsson
InnoSocial
Head of Impact Business

Bilag

Bilag 1) Aktivitets- og budgetoversigt til finanslovsforhandlinger

Aktivitetsoversigt	**R 2017**	**R 2018**	**R 2019**	**R 2020**	**B 2021**	**F 2022**	**BO1 2023**	**BO2 2024**	**BO3 2025**
Fordeling af aktivitetstyper									
Individuelle jobmatch forløb	241	203	170	191	250	375	500	500	500
OPS-uddannelses-match forløb	116	160	208	181	200	300	400	400	400
Forebyggende indsats forløb	-	-	-	-	-	125	188	250	250
Fordeling	**R 2017**	**R 2018**	**R 2019**	**R 2020**	**B 2021**	**F 2022**	**BO1 2023**	**BO2 2024**	**BO3 2025**
Job- og uddannelsesforløb									
Individuelle jobmatch forløb	241	203	170	191	250	375	500	500	500
OPS-uddannelses-match forløb	116	160	208	181	200	300	400	400	400
I alt forløb	357	363	378	372	450	675	900	900	900
Budgetoversigt (mio. kr.)	**R 2017**	**R 2018**	**R 2019**	**R 2020**	**B 2021**	**F 2022**	**BO1 2023**	**BO2 2024**	**BO3 2025**
Job- og uddannelsesforløb									
Individuelle jobmatch forløb	9,1	7,5	6,1	6,9	7,5	10,7	13,9	13,9	13,9
OPS-uddannelses-match forløb	4,4	6,0	7,4	6,6	6,0	8,6	11,1	11,1	11,1
Forebyggende indsats forløb	-	-	-	-	-	2,5	5,0	5,0	5,0
I alt, kr.	**13,5**	**13,5**	**13,5**	**13,5**	**13,5**	**21,8**	**30,0**	**30,0**	**30,0**

Bilag 2) High:fives Forandringsteori for OPS-deltagere

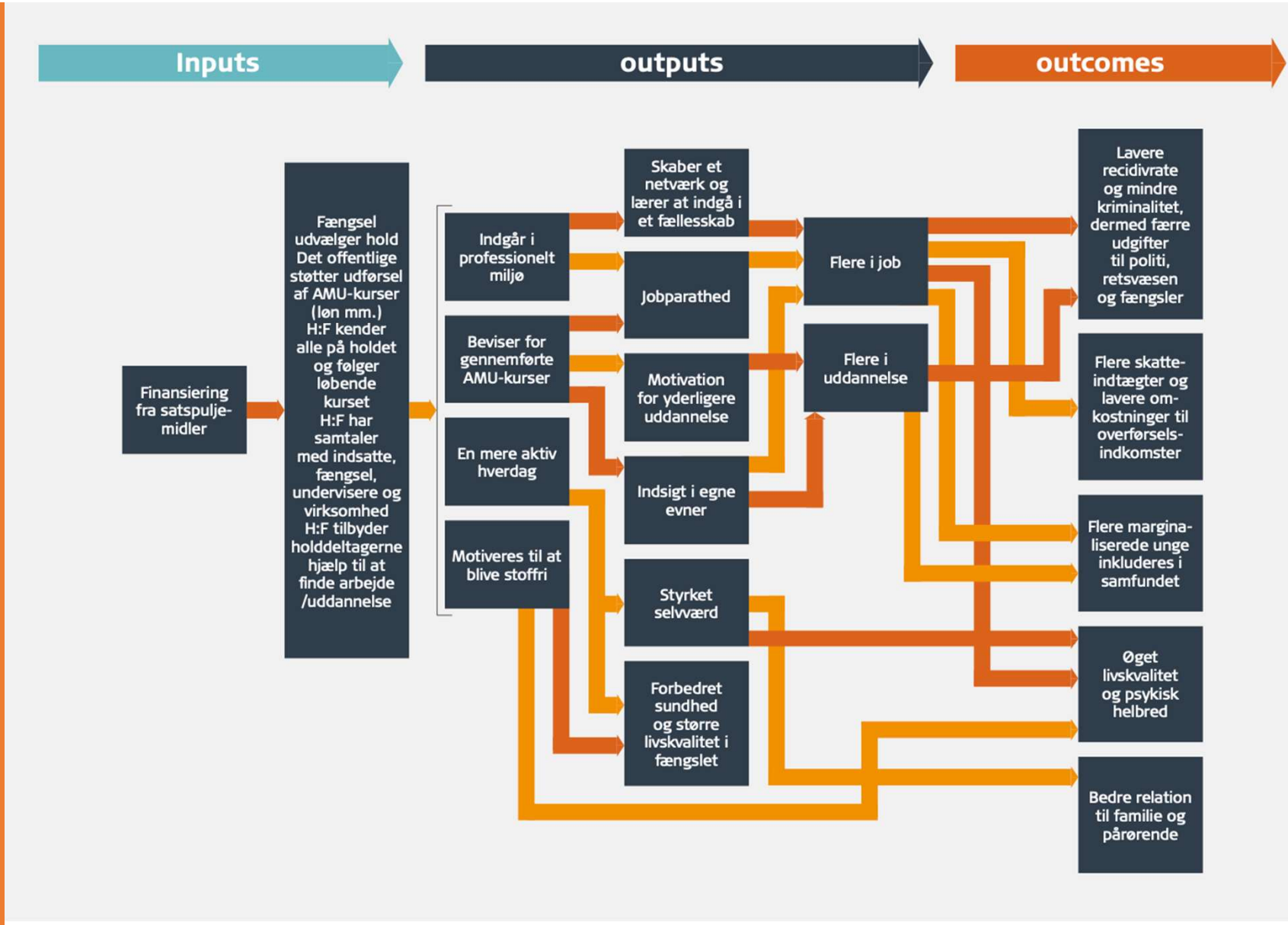

Figuren er sammensat efter "Inputs", "Outputs" og "Outcomes", som kan forstås som henholdsvis "investeringer", "Delmål" og "Mål".

Bilag 3) Interview af tidligere deltagere af OPS-kurser

Case 1: Michael

Michael er en ung mand midt i tyverne, som altid har haft meget energi, og aldrig har kunnet sidde stille i timerne. Han har derfor være ude og arbejde siden han var 15 år gammel. Igennem sit arbejde endte han med at gennemføre en erhvervsuddannelse og kom derefter i mesterlære. Det hele endte dog, da han var uheldig og fik en arbejdsskade, som gjorde, at han ikke kunne arbejde. Han stoppede derfor arbejdet, og måtte forsørge sig på anden vis.

Til start fik han dagpenge, da han altid havde betalt ind til sin a-kasse, men bureaukratiet blev for meget for ham, så det holdt kun én måned.

Efter at have givet op med at få dagpenge, begyndte Michael at begå småkriminalitet, som blandt andet ledte til narko- og våbenhandel, samt at han begyndte selv at bruge stoffer. Michael blev til sidst anholdt for besiddelse og salg af våben. Han havde før været arresteret for vold, men slap dengang uden fængsling. Denne gang endte han dog med en fængselsstraf og traf i den sammenhæng High:five.

Michael viste hurtigt interesse for High:fives gratis OPS-kurser, da han fra tidligere kendte til AMU-kurser og deres forholdsvis høje egenbetaling. Han har gennemført ét OPS-kursus, og er pt. i gang med yderligere kurser, der også er relevante inden for samme branche som det første.

Efter Michaels eget udsagn, har han under kurset oplevet at være i bedre humør, følt sig mere aktiv og energisk. Desuden har han, på grund af det fysiske arbejde, sovet bedre og er vågnet mere udhvilet i hverdagen. På trods af, at han egentlig altid har haft godt selvværd, er det blevet styrket af, at han har lært noget på kurset.

Michael siger at man finder ud af, at man kan lære noget, også selvom man nødvendigvis ikke har gået meget i skole tidligere. Han fortæller at det gør en stor forskel, at han efter kurset, har bedre muligheder for at få et job og dermed tjene penge lovligt. Han har været overrasket over hvor meget man kan tjene inden for faget han vil starte inden for, og pengene har ekstra værdi, fordi de kommer til at stå på kontoen, i stedet for "i lommen".

Hans familie er stolt af ham, og det er rart at han kan tale om de ting han har lært både med familien og med de andre indsatte.

"Der er mange af os som - når vi kommer ud i et stort firma - får at vide, at vi er dygtige til det vi laver, og at vi sagtens kan lære det, og komme ud og få et arbejde hos dem"

Michael, deltager i OPS-kursus, High:Five

Kilde: Økonomer Uden Grænser (2016): *Værdien Af At Hjælpe Indsatte Med At Komme Videre*

Bilag 4) Interview af tidligere deltagere af OPS-kurser

Case 2: Peter

Peter er en mand sidst i trediverne, som gennem sit voksenliv har haft arbejde indenfor forskellige brancher, men aldrig har været en del af et kriminelt miljø. Han har bestået en HG-uddannelse samt et grundforløb inden for byggebranchen. Desuden har Peter tre børn på mellem 8 og 15 år.

Peter havde aldrig været dømt for kriminalitet før, da han blev arresteret for våbenbesiddelse. Han endte i fængsel, hvor han mødte High:five, og hørte om deres kurser. Han var positivt stemt omkring kurserne lige fra starten, da han synes det var en god mulighed for at benytte fængselstiden til noget nyttigt. Under OPS-kurset, som Peter bestod med glans, kom han godt ud af det med underviseren. Virksomheden, som havde undervist ham, tilbød ham et arbejde, med start da han var tilladt udgang fra fængslet, og han begyndte at arbejde for dem. Peter er glad for sin arbejdsplads og har fået tildelt en læreplads hos virksomheden, som vil opkvalificere ham, så han er fuldt udlært inden for sit fag. Det er planlagt, at han starter uddannelsen i det kommende år.

Jobbet i virksomheden Peter arbejder i nu, ville efter Peters eget udsagn, ikke have været muligt uden OPS-kurserne. Jobbet har givet en mere sikker fremtid, og giver både ham og hans familie færre bekymringer i hverdagen.

"Det er spild af statens ressourcer og penge, hvis vi laver ingenting i fængslet. Vi kan yde noget til samfundet selvom vi sidder bag tremmer."

Peter, deltager i OPS-kursus, High:Five

Kilde: Økonomer Uden Grænser (2016): *Værdien Af At Hjælpe Indsatte Med At Komme Videre*